

प्रश्न १: अर्थाच्या ओव्या लिहा

1. प्रत्येक माणसाने लक्षात ठेवावे की कोणतेही काम, मग ते लहान असो व मोठे असो, केल्याशिवाय होत नाही.

लहानथोर काम काही | केल्यावेगळे होत नाही | करंट्या सावध पाही | सदेव होसी || (१२-९-६)

2. भक्ती ज्ञान वैराग्य योगाने व नाना साधनांनी भवरोग तुटून जातो.

भक्ती ज्ञान वैराग्य योग | नाना साधनांचे प्रयोग | जेणे तुटे भवरोग | मननमात्रे || (१२-९-२२)

3. बुद्धिमंद माणसाशी सर्व अव्यवस्था आढळते. जगात हुशारीवाचून इतर कशालाही महत्त्व नाही.

आकलबंद नाही जेथे | अवघेची विस्कळीत तेथे | एके आकलेविण ते | काये आहे || (१२-९-२८)

प्रश्न २: प्रयत्नशील माणसाची जीवनपद्धती

सकाळी लवकर उठावे. नामस्मरण करावे. पाठांतराची उजळणी करावी. नवीन काही पाठ करावे. व्यर्थ बडबड करू नये. प्रातर्विधीसाठी लांब जावे. स्वच्छ अंघोळ करावी. येताना काही उपयोगी वस्तू (अथवा एखादा नवीन विचार) आणावा. कपडे धुवून, पाय धुवून देव पूजा करावी. न्याहारीस काही फलाहार करून व्यवसायास सुरुवात करावी. यानंतर समर्थानी वागावे कसे हे पण सांगितले आहे. पराक्यांशी पण आपलेपणे वागावे, नीतीमत्ता असावी. सावधानता असावी. दुसऱ्याला समजेल उमजेल असे बोलावे. सर्वांना आवडेल असे वागावे. लोकांना bore करू नये. कथनी आणि करणी मध्ये फरक असू नये. हुशारीने व्याप वाढवावा.

प्रश्न ३ : गाळलेल्या जागा भरा

1. अंतरी नाही सावधानता | येत्न ठाकेना पुरता | सुख संतोषाची वार्ता | तेथे कैची ||
2. जैसे बोलणे बोलावे | तैसेची चालणे चालावे | मग महंतलीला स्वभावे | अंगी बाणे ||
3. येथे आशंका फिटली | बुद्धी येत्नी प्रवेशली | काही येक आशा वाढली | अंतःकरणी ||

प्रश्न ४: संदेश

समर्थ हे प्रयत्नवादाचा प्रकर्षाने पुरस्कार करताना दिसतात. मानवी जीवनात कर्म हाच योग खरा. बहुतेक लोक आपल्या दुखांना, परिस्थितीला नशिब दोषी आहे असे मानतात. समर्थानी ते खोडून काढले आहे. माणसांनी प्रयत्न केले तर दैव (नशिब) नक्की अनुकूल होते असा समर्थाचा विश्वास आहे. आळस झटकून कामाला लागावे. कोणती दिनचर्या असावी ज्याने आपला उद्धार होऊ शकतो याचा उल्लेख या समासात आहे.

प्रश्न ५: महंतांची लक्षणे

1. वैराग्याशीलता
2. अनासक्त वृत्ती
3. परिपूर्णता
4. संगीताचा उपयोग
5. थोडक्यात विषय समजावण्याची हातोटी